

TÜRKÇEDE ARAPÇA KÖKENLİ KELİMELERLE KURULAN BİRLEŞİK FİİLLERİN İSTEMLERİ

Yrd. Doç. Dr. Bağdagül MUSA*

ÖZ: Birçok dilden farklı nispette kelime alan Türkçenin, en çok Arapça ile etkileşime girdiğini, dolayısıyla en çok Arapçadan kelime aldığını söylemek mümkündür. Türkçeye girmiş kelime türlerinin başında Arapça asıllı mastarlar gelmektedir. Ancak Arapça fiiller Türkçeye genellikle *takdim*, *teşrif*, *tehdit*, *ikna*, *izah*, *işşa*, *ispat*, *şükür*, *müdafaa*, vs şeklinde farklı kalıplarla isim olarak girmişlerdir ve fiil olarak kullanıldıkları zaman Türkçenin zengin yardımcı fiil malzemesinden istifade edilmektedir. Bilindiği üzere Türkçede fiiller belirli bir hâl eki ister. Bükümlü bir dil olması sebebiyle Arapçada hâl ekleri yoktur. Türkçedeki hâl eklerinin Arapçadaki karşılıkları harf-i cerlerdir. Türkçede *şükür* ismi ve *etmek* yardımcı fiiliyle kurulan *şükretmek* birleşik fiilinin Arapça aslı *شكر* şeklinde bir fiildir. Söz konusu fiil Arapçada meful isterken; Türkçedeki karşılığı yönelme (yaklaşma) hâli eki istemektedir. Bu makalede Türkçeye geçmiş olan Arapça kökenli kelimelerle kurulan birleşik fiillerin istemleri Arapça asıllarıyla mukayese edilerek ele alınacak; istemlerde uygunluk gösterip göstermediği incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Arapça, Türkçe, fiil, birleşik fiil, istem, hâl ekleri, Arapça harf-i cerler

“Arabic Noun+Turkish Verb” Compounds’ Valence in Turkish

ABSTRACT: It is possible to say that Turkish language, which has borrowed words from several languages in varying degrees, has mostly come under the influence of the Arabic language. A considerable number of vocabulary items from Arabic has entered Turkish, and consists of the verbs of Arabic origin. However, Arabic loan verbs in Turkish usually entered the latter as nouns in different patterns like *takdim*, *teşrif*, *tehdit*, *ikna*, *izah*, *işşa*, *ispat*, *şükür*, *müdafaa*, etc. and have benefited from

* University of Jordan Faculty of Foreign Languages, Department of Asian Languages, Turkish-English Section, Amman/ JORDAN, bagdagulmussa@gmail.com

the rich Turkish auxiliary verb material when they used as verbs. As is known, Turkish verbs require a specific case of the nouns. In other words, they require prepositions to refer to a special case. On the other hand, Arabic, being one of the inflectional languages, requires no case endings. Equivalents of the Turkish cases endings in Arabic are prepositions. The equivalent of Turkish compound verb *şükür etmek* (Arabic noun+Turkish auxiliary verb) “thank, to be thankful” in Arabic is a verb *شكر*. In Arabic, the verb inquires accusative case whereas Turkish equivalent requires dative case. In this research, cases of Arabic verbs in the original and their Turkish equivalents will be compared and contrasted to establish whether there is case compatibility between them or not

Keywords: Arabic, Turkish, verbs, verb compounds, cases, Arabic prepositions

GİRİŞ

Türkçede *istem* kategorisine hem fiiller hem edatlar açısından yaklaşan Banguoğlu (2011: 386, 528) onu fiiller açısından “*nesnenin yüklem göre hâllenmesi*” şeklinde tarif etmektedir. Konuyu fiil tabanı istemi açısından ele alan Uğurlu (2001: 201) “*istem*” veya “*valenz*” terimini kullanarak, fiil tabanının gereklilik derecesine göre anlam yönünden “*boşluklar*” açtığını, bu boşlukları dolduran dil birliklerinin “*tamlayıcı*” olarak adlandırıldığını belirtmektedir.

Anlaşıldığı üzere, *istem* kavramı hâl kategorisiyle ve fiil-tamlayıcı ilişkileriyle¹ doğrudan doğruya alâkalıdır. Muharrem Ergin (1984: 129) hâl kategorisinin, “*ismin kendi dışında kalan kelimelerle münasebetini ifade eden gramer kategorisi*” olduğunu, Türkçedeki hâllerin hâl çekim ekleriyle yapıldığını belirtirken, Buran (2011: 377) hâl kavramı için “dil bilginde “*casus*” (Fr. “*cas*”; İng. “*case*”; Alm. “*kasus*”; Osm. “*ahvâl-i*

¹ Türkçede fiil-tamlayıcı ilişkileri farklı yönden ve farklı terimlerle araştırma konusu olmuştur: Arzu S. ERTANE BAYDAR, “Kırım Tatar Türkçesi Edebî Dilinde Fiil-Tamlayıcı İlişisine Dair”, *AÜ. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sayı 40, Erzurum, 2009, s. 25-35; Fevzi ERSOY, “Moğolca ve Türkçede Fiil-Tamlayıcı İlişkileri”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Güz 2006, Sayı 20, s. 81-98; Gülsel SEV, “/+DAn...+A/ Yapısına İlişkin”, *Türkoloji Dergisi*, XV. cilt - 1. sayı, Ankara 2002, s. 247-259; Aysun DEMİREZ GÜNERİ, “Yeni Uygur Ve Türkiye Türkçesinde Fiil-Tamlayıcı İlişkileri”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/4 Summer 2009, s. 505-515; Abdurrahman ÖZKAN, “Eski Anadolu Türkçesindeki Bazı Fiillerin Hâl Ekli Tamlayıcıları Ve Bu Tamlayıcılarda Zaman İçinde Görülen Değişiklikler”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 6/1 Winter 2011, s. 521-532;

isim”) ve Türkçede “*hâl*”, “*durum*” terimlerinin kullanıldığını ifade etmektedir. Türkçede hâller konusunda farklı görüşler ve yaklaşımlar mevcuttur. Bu sebeple Türkçede hâllerin sayısı değişmektedir. Kalkan, *Türkiye Türkçesinde Hal (Durum) Kavramı ve Hal (Durum) Eklerinin İşlevleri* adlı yüksek lisans tezinde (2006) Türkçede hâl kavramıyla ve hâllerle ilgili mevcut görüşlere yer vererek konuyu enine boyuna işlemiştir². Ancak Karahan’ın (1999: 605-611) ilgi hâli ve yükleme hâlinin fonksiyonları gereği yukarıda Muharrem Ergin’in tanımladığı hâl kategorisine uygun düşmediği, dolayısıyla ayrı bir kategori içinde ele alınması gerektiğine dair görüşleri göz önünde bulundurulursa, Türkçede hâl kategorisinin tartışmalı bir konu olmaya devam ettiğini söylemek mümkündür.

İnceleme

Malum olduğu üzere Türkçedeki hâl eklerinin Arapça karşılıkları harf-i cerlerdir. Osmanlı Türkçesine Arapça edatlarla birlikte girmiş olan³ ve bazı edatlarla kullanılan harf-i cerler hariç, günümüz Türkçesinde hâl eklerinin karşılığı olarak kullanılan harf-i cerler yoktur. Arapçada ise, bükümlü dil olması sebebiyle hâl ekleri yoktur. Dolayısıyla Türkçede de kullanılmakta olan Arapça asıllı fiillerin Türkçedeki ve Arapçadaki istemleri karşılaştırılırken Türkçedeki hâl eklerinin mukabili olarak Arapçadaki harf-i cerler alınacaktır. Arapça dilbilimcileri harf-i cerlerin diğer

² Hâl kategorisi ve hâl ekleri ile ilgili diğer çalışmalara bakılabilir: Tahir Kahraman, “Çağdaş Türkiye Türkçesinde Ad Çekimi Eklerinin Kullanım Özellikleri ve İşlevleri” *Türk Gramerinin Sorunları (Bildiriler), Türk Dil Kurumu Yayınları*, Ankara, 2011, s. 390-402; Cüneyt AKIN, “Türkiye Türkçesinde Cümlede Tümler Üzerine”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: IX, Sayı: 2, Aralık 2007*; Hüseyin DURGUT, “Doğu Karadeniz Ağzlarında Mekân Hâlleri Üzerine”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2010, Cilt 13, Sayı 24; İbrahim DELİCE, “Türkçe Sözdiziminde Tümler”, *Türk Dili ve Edebiyatı Makaleleri*, 3. Sayı, Sivas 2003, s. 299 – 336; Birol İPEK, “Türk Dilinde Vasita Hâli”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 23.sayı, Bahar 2008, s. 63-97; Filiz Meltem UÇAR, “Çağatay Türkçesinde Sınırlama Hâli”, *TÜBAR-XXIX-/2011-Bahar*, s. 421-446; Muna YÜCEOL ÖZEZEN, “Tercih et- ve Yeğle- (Yeğ tut-, Yeğ bul-, Yeğ gör-) Fiillerinin Söz Dizimsel Özellikleri”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/3 Spring 2009, s. 1730-1743; Mustafa TANÇ, “Eski Türkçe Yönelme Durumu Ekinin Günümüz Kıpçak Grubu Türk Lehçelerindeki Yansımaları”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 30, Erzurum 2006, s. 23-37; Kerime ÜSTÜNOVA, “Yalın Durumu Karmaşası”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları* Volume 2/2 Spring 2007, s. 736-748;

³ Timurtaş/ÖZKAN (1997: 260) Osmanlıcaya girmiş harf-i cerler olarak *bi'l-vasita (vasita ile)*, *ile'l-ebed (ebede kadar)*, *an-aslin (aslından)*, *ale'l-ade (âdet üzere)*, *fi'l-asl (aslında)*, *li-maslahatin (iş için)*, *min-el kadim (eskiden beri)* gibi örnekler vermiştir. Bunlardan *ilelebet*, *alelade* örnekleri günümüzde de kullanılmaktadır.

harfler gibi, “kendi başına bir anlamı olmayan ancak başka kelimelerle birlikte bir anlam ifade eden kelimeler” (Yaşar 1996: 391) olduğu konusunda hemfikirlerdir⁴. Malum olduğu üzere bazı fiiller birden fazla harf-i cerle kullanılabilir. Başka bir ifadeyle aynı fiil farklı harf-i cerlerle kullanılarak farklı anlamlara gelir. Nitekim harf-i cerlerin Arapçada çok önemli olduğunu vurgulayan Uçar (2011) fiillerin bu harflerle 180 derece zıt manalara gelebileceğini öne sürmektedir. Aynı şeyi Türkçe için de söylemek mümkündür. Türkçede de bazı fiiller farklı hâl eklerine veya tamlayıcılara ihtiyaç duyar. Nitekim Kahraman’da *fethet-* fiili, yükleme hâlinin yanı sıra eksiz kullanılabildiği gibi bulunma, ayrılma ve vasıta hâlini istemekte (1996: 153), *hallet-* fiili yükleme hâlinin yanı sıra ayrılma hâliyle kullanılmaktadır (1996: 168). Birkaç hâlde kullanılabilen bu tür fiilleri Boz “iki değerli, üç değerli, vs fiiller” şeklinde (2007: 106-107); Sultanzade “*two-valent verb, three-valent verb*” olarak tanımlamaktadır (2012: 223-244).

Ancak yazımızda Uğurlu’nun dile getirdiği gibi, “*olmadıkları zaman fiilin anlamı eksik kalan "mecburî tamlayıcılar"*”a (2001: 202) veya Karahan’ın (1997: 212) ifade ettiği gibi “*fiillerin mutlaka ihtiyaç duydukları tamlayıcılar*”a yer verilecektir. Bu, geçişli fiillerin mutlaka gerektirdiği yükleme hâli için değil aynı zamanda yönelme, ayrılma ve vasıta hâlleri için de geçerlidir⁵. Başka bir ifadeyle fiilin onuz kullanılmadığı ve kullanılmadığı takdirde cümlede anlam boşluğuna yol açan tamlayıcılarına öncelik tanınacaktır.

Taradığımız *Türkçe-Arapça Kapsamlı Sözlük*’te (İşler-Özay 2011) 700’ü aşkın ortak fiil tespit edilmiştir. Bütün fiillerin karşılaştırılması makalenin hacmini aşar. Dolayısıyla çok sık kullanılan ve karşılaştırmanın daha objektif olması açısından sadece *et-* yardımcı fiiliyle yapılan birleşik fiiller üzerinde durulacaktır. Zira yükleme hâliyle kullanılan *kararlaştır-* ve yönelme hâliyle kullanılan *karar ver-* örneklerinde görüldüğü

⁴ Arapçadaki harf-i cerler için bk.: N.D.Finkelberg, *Arabskiy yazık/Kurs Teorii Perevoda*, “Vostok”-“Zapad”, Moskova, 2004, s. 64-65; P.V. Çernov, *Spravoçnik po Grammatike Arabskogo Literaturnogo Yazıkı*, editörü: V.S.Morozova, “Vostoçnaya Literatura”, RAN, Moskova, 1995, s. 80-95; İlyas UÇAR, *Arapça Dersleri-Harf-i Cerler*, 2007 (<http://www.ilyasucar.com/arapca-ogreniyorum/1177-arapca-dersler-harf-cerler.html>); مسعود زياد, المجرورات <http://www.drmosad.com/index54.htm>

⁵ Konuya “*nesne*” kavramı açısından yaklaşan, nesnenin sadece yükleme hâliyle sınırlı kalmadığını, yönelme, ayrılma ve vasıta hâli ekini alan bazı unsurların da nesne sayılması gerektiğini ileri süren araştırmalar mevcuttur: Banguoğlu (2011: 528), Sinaoğlu (1960: 338), Deny (1941: 185), Emre (1954: 128), Sev (2002: 249), Boz (2007: 102-108), Doğan (2010: 225-230), Cemiloğlu (2000), Öztürk (2008: 163-170).

gibi, fiilin farklı yardımcı fiille kullanılması sonucu farklı hâl eklerine ihtiyaç duyduğu durumlar söz konusudur. Söz konusu örnekte köken itibarıyla aynı Arapça fiilden geldikleri hâlde ikinci fiilin yönelme hâline ihtiyaç duyması, Arapça فَرَّرَ fiili kökünden ziyade *ver-* yardımcı fiilin Türkçede yönelme hâliyle kullanılmasına bağlıdır. Bu çalışmamızda mümkün mertebe farklı harfleri temsil eden fiillere örnek verilmeye çalışılacaktır ki Türkçede, malum olduğu üzere, *h*, *i*, *m* ve *t* harfleriyle başlayan birleşik fiillerin nispeti diğerlerine göre daha fazladır.

Arapçada ve Türkçede ortak fiiller, istem veya aldıkları tamlayıcı açısından bazen birbirleriyle örtüşürken bazen de farklılıklar arz etmektedir. Aşağıda önce aynı tamlayıcıya ihtiyaç duyan ortak fiillere, sonra da farklı tamlayıcılarla kullanılan fiillere örnekler verilecektir. Türkçede *av-det et-*, *akdet-*, *bina et-*, *cemet-*, *cezbet-*, *davet et-*, *eda et-*, *fethet-*, *gasbet-*, *hak et-*, *hallet-*, *islah et-*, *idrak et-*, *inşa et-*, *kabul et-*, *keşfet-*, *menet-*, *muayene et-*, *nefret et-*, *neşret-*, *rivayet et-*, *sarf et-*, *şikâyet et-*, *tahlil et-*, *talap et-*, *zikret-*, *ziyaret et-* gibi fiillerin istedikleri hâller ve bunların Arapça karşılıkları olan fiillerin istedikleri harf-i cerler aynıdır. Aşağıda bu tür fiillerden birkaçı için örnekler verilmiştir:

<p>1) Fethet-: Büyük fatihler, Timur'lar, Cengiz Han'lar bütün dünya-y-ı fethetmek amacıyla yeryüzünden birer fırtına gibi geçip gittiler. (KK, II : 90)</p>	<p>إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا. (سورة الفتح: 1)</p> <p>Biz sana doğrusu apaçık bir fetih ihsan ettik.(KKAM, Fetih: 1)</p>
<p>2) Hallet-: Nehlüdof'a, işlerini-i halledip halletmediğini sordu. (D: 328)</p>	<p>حَلَّ الْمَسْأَلَةَ الْوَارِدَةَ فِي بَدَايَةِ الدَّرْسِ. (الرياضيات: 24)</p> <p>Dersin başında geçen problemi çözdü(ünüz).</p>
<p>3) İnşa et-: Böyle bir şey yapmak şimendifer yolları-n-ı yeni yöntemlerle inşa etmeye benzer. (AK, I: 320)</p>	<p>إِنَّا أَنْشَأْنَا لَهُنَّ بُنْيَانًا. (سورة الواقعة: 35)</p> <p>Gerçekten biz hûrileri apayrı biçimde yeni yarattık. (KKAM, Vâkıa: 35)</p>
<p>4) Kabul et-: Bunun üzerine Rabbi, kız çocuğu-n-u hoşnutlukla kabul etti, onu güzelce büyüttü ve Zekeriya'nın himayesine verdi. Zekeriya, ne zaman onu mabedde ziyaret</p>	<p>فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكَ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ. (سورة آل عمران: 37)</p>

<p>ettiyse yanında yiyeceklerle görür ve sorardı: "Ey Meryem, bunlar sana nereden geliyor?" Meryem: "Bunlar Allah'tandır; Allah, dilediğine hesapsız rızık bağışlar!" diye cevap verirdi. (Esed: 94, Âli İmrân – 37)</p> <p>5) Kâmrân'a karşı suçlarım-ı bu kadar kolay kabul etmemde bunun da mı tesiri vardı acaba, bilmiyorum. (Ç: 99)</p>	
<p>6) Naklet-: Bir gün Cenân'a dedim ki: 'Bari yatağım-ı sokak üstündeki odalardan birine nakledeyim, hiç olmazsa caddenin fenerlerinden biraz aydınlık alırız.' (KK/YKK:XVI)</p>	<p>كان رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يبنى المسجدَ فإذا نَقَلَ النَّاسُ حَجْرًا نَقَلَ عَمَارٌ حَجْرَيْنِ فَإِذَا نَقَلُوا لَبِنَةً نَقَلَ لِبْنَتَيْنِ (مجمع الزوائد: 299/9)</p> <p>Allah'ın Resulü (s.a.s) mescit bina ediyordu. Herkes birer taş taşıyor; herkes birer tuğla taşıyor; Ammar ikişer taş taşıyor; herkes birer tuğla taşıyor; Ammar ikişer tuğla taşıyordu. (Hadis-i Şerif'ten)</p>
<p>7) Davet et: (Yûsuf) dedi ki: 'Rabbim! Zindan bana, bunların ben-i kendisi-n-e da'vet ettikleri şeyden daha sevimlidir. Eğer onların tuzaklarını benden def etmezsen, onlara meyleder ve câhillerden olurum.' (Yûsuf: 33/Kuran-I Kerim/Nayrat Neşriyat)</p> <p>8) Kendisinin yalnızca birisine söz vermiş olduğunu sanan delikanlılardan hiçbirisi bundan sonra o-n-u dans-a davet etmeye kalkışmazdı. (AK, I : 95)</p>	<p>قَالَ رَبِّ السَّجُنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرَفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْنُبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنُّ مِنَ الْجَاهِلِينَ. (سورة يوسف: 33)</p>
<p>9) Talep et-: Onlar gider gitmez, karım odama hamle edip bendeniz-den kanuni hakkı-n-ı talep eder! (BET: 117)</p>	<p>... استأجرتُ أُجِيرًا يَعمَلُ يَوْمًا فَعَمِلَ فِجَاءً يَطْلُبُ أَجْرَهُ فَأَعْطَيْتُهُ... (المعجم الأوسط: 3/54)</p> <p>... Bir işçi kiraladım. Bir gün çalıştı ve işini bitirince geldi ve ücretini talep etti, ben de verdim.... (Hadis-i Şerif'ten)</p>

	<p>طلب المسن منا مساعدة. (مثال من درس القواعد) (Yaşlı adam bizden yardım istedi.)</p>
--	---

Yukarıdaki örneklerden 1-6.cümlelerde, Türkçede kullanılan Arapça fiillerin çoğunun *mef'ul*⁶ konusunda, 7-9.cümlelerde görüldüğü gibi, bazılarının da diğer hâl eklerinde Türkçeyle aynılık arz ettiğini görmek mümkündür. Ayrıca bu cümlelerde geçen ve *meçburî tamlayıcı* sayılan iki tamlayıcı bakımından da Arapça ve Türkçe aynıdır.

Bununla beraber Türkçede kullanılan Arapça fiillerin bazıları fiil-tamlayıcı ilişkisinde Türkçeden farklıdır. Bu tür fiillerden bazıları için örnekler aşağıya alınmıştır:

<p>Affet- : Allah sen-i affetti. Fakat doğru söyleyenler sana iyice belli olup, sen yalancıları bilinceye kadar onlara niçin izin verdin? (KKAM, Tevbe: 43)</p> <p>Ben-i affettiğimizi ispat için bunları mutlaka almanız lâzım. (Ç: 35)</p>	<p>عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَبْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَافِرِينَ (سورة التوبة: 43)</p>
---	--

Arapça kökenli *aff(f)* ismi ile *et-* yardımcı fiilinin birleşmesiyle meydana gelen *affet-* fiili, Türkçede yüklem hâli ekini (İşler-Özay 2011: 15; Kahraman 2006: 83-84; Geniş 2013: 13; Sarıgöz 2006: 117) alan bir tamlayıcıya ihtiyaç duyarken Arapça karşılığı olan *عفو* fiili '*an* (عن) (Uçar 2011) harf-i cerini alan bir tamlayıcı istemektedir ki, '*an* harf-i cerinin Türkçedeki karşılığı ayrılma hâlidir.

<p>Biat et- : Muhakkak ki san-a biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler... (KKAM, Fetih: 10)</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمَسِيئَتِهِ أَجْرًا عَظِيمًا. (سورة الفتح: 10)</p>
--	--

Arapça *biat* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden oluşan *biat et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekini alan bir tamlayıcıyla birleşirken, Arap-

⁶ Mef'ul harf-i cersiz bir tamlayıcıdır. Burada *mef'ul*'den kasıt Türkçedeki yüklem hâlinin karşılığı olan ve Jean Deny'nin ifade ettiği "*mef'ulün bih*" tir. Zira Jean Deny diğer hâllerin karşılıklarını da *mef'ulün ileyh* (yönelme hâli), *mef'ulün anh* (ablatif), *mef'ulün fih* (bulunma hâli) şeklinde *mef'ul* olarak vermektedir (1941: 172-173).

çadaki *باع* fiili mef'ul istemektedir ki, mef'ulün Türkçe karşılığı yükleme hâlidir.

<p>Cesaret et- : İlk defa doğru- dan doğruya sınıfa bakmay-a cesaret ettim. (Ç: 250)</p>	<p>... وقد يميل نادرا الى مذهبه الذي نشأ عليه ولكنه لا يتجاسر على الدفع في وجوه الأدلة بالمحاميل الباردة... (كتاب الروح: 4)</p> <p>(... nadiren kendi yetiştigi inanca meyleder ancak olur olmaz se- beplerden dolayı delillere karşı gel- meye cesaret etmez...)</p>
---	---

Arapça *cesaret* ismiyle *et-* yardımcı fiilinin birleşmesinden meydana gelen *cesaret et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekini alan (Geniş 2013: 38; Sarıgöz 2006: 120) bir tamlayıcı isterken, Arapça karşılığı olan *تجاسر* fiili '*alā* (على) harf-i cerini isteyen bir tamlayıcıyla birleşmektedir. Türkçede bazen "*üzere, üzerine*" veya Uçar'a (2011) göre "*üstünde*" anlamına gelebilen '*alā* harf-i cerinin Türkçede hâl olarak karşılığı bulunma hâlidir. Bedri Sarıca (2006: 206), Arapçadaki *على* harf-i cerinin Türkçede hem yükleme hem yönelme hâlinin yerini alabildiğini de ileri sürmektedir.

<p>Dua et-: Orada Zekeriyya, Rabbi-n-e dua etti: Rabbim! Bana ta- rafından hayırlı bir nesil bağışla. Şüp- hesiz sen duayı hakkıyla işitensin, de- di. (KKAM, Âli Imrân: 38)</p> <p>Tekrar yürümeye başladıkları vakit, dilenci kadın onlar-a dua etti... (Ç: 409)</p>	<p>هٰذَاكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ (سورة آل عمران: 38)</p>
---	--

Arapça *dua* ve *et-* yardımcı fiilinden teşekkür eden *dua et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekiyle (Geniş 2013: 64) kullanılırken, Arapça karşılığı olan *دعا* fiili mef'ul istemektedir.

<p>Eziyet et-: Mümin erkekler-e ve mümin kadınlar-a, yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler, şüphesiz bir iftira ve apaçık bir günah yüklen- mişlerdir. (KKAM, Ahzâb: 58)</p> <p>Hele yemekte onlar-a o kadar gizli eziyetler ettim ki... (Ç: 292)</p>	<p>وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا (سورة الأحزاب: 58)</p>
---	--

Arapça *eziyet* ismi ile *et-* yardımcı fiilinin birleşmesiyle meydana gelen *eziyet et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekini taşıyan bir tamlayıcıya ihtiyaç duyarken Arapçadaki karşılığı olan (أذى) fiili mef'ulle kullanılmaktadır.

<p>Gıpta et-: Sana âşık oldu İsa/ Gıpta etti san-a Musa... (İlahiden)</p>	<p>...اللهم ابعته مقامًا محمودًا يُعْبِطُهُ بِهِ الأولون والآخرون... (مجموع الفتاوي: (22/456)</p> <p>Allahım ona öncekilerin ve sonrakilerin gıpta ettikleri güzel bir makam nasip et.... (Hadis-i Şerif'ten)</p>
---	---

Arapça *gıpta* ismi ve *et-* yardımcı fiilinden müteşekkil *gıpta et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâliyle (Geniş 2013: 83) kullanılırken, Arapça karşılığı olan غبط fiili mef'ule ihtiyaç duymaktadır.

<p>Hamdet-: Rabbinin sınırsız şanını yücelt, O'n-a hamdet ve O'ndan mağfiret dile: çünkü O, her zaman tevbeleri kabul edendir. (Esed : 1318, Nasr suresi: 3)</p>	<p>فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا. (سورة النصر: 3)</p>
--	--

Arapça *hamd* ile *et-* yardımcı fiilinden oluşan *hamdet-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâlli (Kahraman 1996: 168) bir tamlayıcıya ihtiyaç duyarken, Arapça karşılığı olan حمد fiili mef'ulle kullanılmaktadır.

<p>İbadet et-: Ey iman edenler! Rükû edin; secdeye kapanın; Rabbiniz-e ibadet edin; hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz. (KKAM, Hacc : 77)</p> <p>Allah bu koyunları kullarım yesin de bana ibadet etsin diye yarattı. (Ç: 188)</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ. (سورة الحج: 77)</p>
---	--

Arapça *ibadet* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden teşekkül eden *ibadet et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekini alan bir tamlayıcıyla kullanılırken, Arapça karşılığı olan عبد fiili mef'ul istemektedir.

<p>Kanaat et-: Az-a kanaat et-meyen çoğu hiç bulamaz. (ADS, I : 169)</p>	<p>...من قنع بما رزقه الله دخل الجنة ومن أراد الجنة بلا شك فلا يخف في الله لومة لائم. (العلل المتناهية, 2/816)</p> <p>.... Allah'ın kendine verdiği</p>
--	---

	rızka kanaat eden cennete girer, cenneti isteyen de şüphesiz Allah için hiçbir şeyden korkmaz... (Hadis-i Şerif'ten)
--	--

Arapça *kanaat* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden müteşekkil *kanaat et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli isterken, Arapça karşılığı olan قَنَّ fiili *bi* (ب) (Uçar 2011) harf-i cerini alan bir tamlayıcıya ihtiyaç duymaktadır ki, *bi* harf-i cerinin Türkçe karşılığı vasıta hâli ekidir.

<p>Müdafaa et- : Şübhesiz Allah, îmân edenler-i müdâfaa eder. Muhakkak ki Allah, hiçbir hâini, hiçbir nankörü sevmez. (Hacc: 38/Kuran-ı Kerim/Hayrat Neşriyat)</p> <p>Hiç Allahın yarattığı başa kusur bulunur mu? diye beni müdafaa edermiş. (MT: 30)</p>	<p>إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ. (سورة الحج: 38)</p>
--	---

Arapça *müdafaa* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden oluşan *müdafaa et-* birleşik fiili, Türkçede yükleme hâli almış bir tamlayıcıyla kullanılırken Arapça karşılığı olan دَافِع fiili ‘*an* (عن) harf-i cerini alan bir tamlayıcıya ihtiyaç duymaktadır.

<p>Niyet et-: Onun için gitmemey-e, bugünü bahçemde geçirme-y-e niyet etmişim. (Ç: 261)</p>	<p>الدين دينان، فمن مات وهو ينوي قضاءه فأنا وليه، ومن مات وهو لا ينوي قضاءه، فذاك الذي يؤخذ من حسنته، ليس يومئذ دينار ولا درهم. (أحكام الجنائز: 13)</p> <p>İki türlü borç vardır: kim ölür de niyeti borcunu ödemek idiyse, onun borcuna ben kefilim; ama kim ölür ve niyeti borcunu ödemek değil idiyse ne dirhemine ne de dinarın olmadığı günde (borcu) onun sevabından alınacaktır.</p>
---	---

Arapça *niyet* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden oluşan *niyet et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâlini⁷ isterken, Arapça karşılığı olan نَوَى fiili mef'ulle kullanılmaktadır.

⁷ Sarıgöz (2006: 134); Kahraman'da (1996: 220) *niyet et-* şekli yok, yerine *niyetlen-* fiili verilmiş ve yönelme hâliyle kullanıldığı belirtilmiştir.

<p>Refakat et-: Kezalik ailesinden kimsenin Adapazarı'na kadar kendisi-n-e refakat etmesine razı olmadı... (YD: XX)</p>	<p>...لا يموت رجلٌ لم يعمل هؤلاء الكبائر ويقيم الصلاة ويؤتي الزكاة إلا رافق محمدًا صَلَّى الله عليه وسلّم في بحبوحة جنة أبوابها مصاريع الذهب. (التلخيص الحبير: 4/1378)</p> <p>...bu büyük günahları yapmayan ve namazını kılan, zekâtını veren adam kapıları altından yapılan cennet köşkünde Hz. Muhammed'e (s.a.s) refakat edecektir.</p>
---	---

Arapça *refakat* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden teşekkül eden *refakat et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekini taşıyan bir tamlayıcıyla kullanılırken, Arapça karşılığı olan رافق fiili mef'ul istemektedir.

<p>Secde et-: Hani biz meleklerle (ve cinlere): Âdem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu. (KKAM, Bakara: 34)</p>	<p>وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ. (سورة البقرة: 34)</p>
---	--

Arapça *secde* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden oluşan *secde et-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâlini isterken, Arapça karşılığı olan سجد fiili *li* (ل) (Uçar 2011) harf-i cerini alan bir tamlayıcı istemektedir ki, *li* harf-i cerinin Türkçe karşılığı *için* edatıdır.

<p>Şükret-: Öyleyse Beni anın ki, Ben de sizi anayım; Ban-a şükredin ve Beni inkâr etmeyin.(Esed: 41, Bakara suresi: 152)</p>	<p>فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُون. (سورة البقرة: 152)</p>
---	--

Arapça *şükret* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden müteşekkil *şükret-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâlini (İşler-Özay 2011: 1036; Kahraman (1996: 265) isterken, Arapça karşılığı olan شكر fiili mef'ule ihtiyaç duymaktadır.

<p>Tevekkül et-: Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yaş ve Allah'a tevekkül et, çünkü O işitendir, bilendir. (KKAM, Enfâl: 61)</p>	<p>وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (سورة الأنفال: 61)</p>
---	---

Arapça *tevekkül* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden oluşan *tevekkül et-*

birleşik fiili, Türkçede yönelme hâlli bir tamlayıcıyla kullanılırken, Arapça karşılığı olan تَوَكَّلَ fiili 'alā (عَلَى) harf-i cerini alan bir tamlayıcı istemektedir ki, عَلَى harf-i cerinin Türkçe karşılığı bulunma hâli ekidir.

<p>Vaat et-: Allah erkek münafıklar-a da kadın münafıklar-a da kâfirler-e de içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi-n-i vâdetti. O, onlara yeter. Allah onlara lânet etmiştir! Onlar için devamlı bir azap vardır. (KKAM, Tevbe: 68)</p>	<p>وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَةُ اللَّهِ وَاللَّهُمَّ عَذَابٌ مُّقِيمٌ. (سورة التوبة: 68)</p>
---	---

Arapça kökenli *vaat* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden müteşekkil *vaat et-* veya *vaadet-* birleşik fiilinin birinci tamlayıcısı Türkçede yönelme; ikinci tamlayıcısı ise yükleme hâlini isterken, Arapça karşılığı olan وعد fiilinin iki tamlayıcısı da mef'uldür. İşler-Özay (2011: 1131) ve Geniş (2013: 200) söz konusu fiilin eksiz kullanıldığını da belirtmektedirler.

<p>Zulmet-: Ancak insanlar-a zulmedenlere ve yeryüzünde haksız yere taşkınlık edenlere ceza vardır. İşte acıklı azap bunlardır.(KKAM, Şûrâ: 42)</p>	<p>إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ. (سورة الشورى: 42)</p>
---	---

Arapça *zulm* ismi ile *et-* yardımcı fiilinden müteşekkil *zulmet-* birleşik fiili, Türkçede yönelme hâli ekini⁸ taşıyan bir tamlayıcıyla kullanılırken, Arapça karşılığı olan ظلم fiili mef'ul istemektedir.

Sonuç

Türkçeye girmiş olan Arapça fiillerin Türkçedeki ve Arapçadaki kullanımlarının örneklerle karşılaştırılması neticesinde ihtiyaç duydukları tamlayıcılar bakımından aynılık arz eden ortak fiiller olduğu gibi, farklı tamlayıcılara ihtiyaç duyan ortak fiillerin de mevcut olduğu görülmektedir. Yazımızın başında da belirtildiği üzere bütün ortak fiillerin karşılaştırılması mümkün olmadığından, istem açısından aynen kullanılan fiillerin mi yoksa farklı kullanılan fiillerin mi nispeten daha fazla olduğunu bu makale çerçevesinde tespit etmek mümkün değildir. Tarihî bir araştırma olmadığı için, hem yönelme hem de yükleme hâliyle kullanılan *teşrif et-* birleşik fiili gibi bazı ortak fiillerin ikili veya yanlış kullanım sebepleri; bu tür fiillerin istem farklılıklarının ta başından mı söz konusu olduğu ve-

⁸ Kahraman'da (1996: 308), yönelme hâlinin yanı sıra vasıta hâliyle de kullanılmaktadır.

ya bu farklılaşmanın zamanla mı meydana geldiği konusunda da kesin bir hükme varmak mümkün değildir. Bu soruların cevabını bulmak için, fiillerin tamlayıcılarla ilişkilerini ele alan Kahraman'ın (1996), Sarıgöz'ün (2006) ve Geniş'in (2013) çalışmaları gibi, Arapça fiillerle tamlayıcılarının ilişkilerini inceleyen daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç vardır. Dolayısıyla bu çalışmada sadece bugüne kadar gündeme getirilmediğini düşündüğümüz bir konuya dikkat çekmekle iktifa ettik.

Kısaltmalar ve Örneklerin Alındığı Eserler:

- ADS: Ömer Asım Aksoy (1988), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I*, İnkılâp Yay., İstanbul.
- AK: Lev N.Tolstoy (2002), *Anna Karenina* (I, II), (Çev. Ergin Altay), İletişim Yay., İstanbul.
- BET: Bir Evlenme Teklifi: Anton Pavlovich Chekhov (1994), *Tek Perdelik 9 Oyun*, (Çev. Yılmaz Gruda), Bilgi Yay., Ankara.
- Ç: Reşat Nuri Güntekin (1999), *Çalılıkıuşu*, 48. baskı, İnkılâp Yay., İstanbul.
- D: Lev Nikolayevich Tolstoy (2009), *Diriliş*, (Çev. Ergin Altay), İletişim Yay., İstanbul.
- ESED, Muhammed (2002), *Kur'an Mesajı-Meal-Tefsir*, (Çev. Cahit Koytak - Ahmet Ertürk), İşaret Yay., İstanbul.
- KK/YKK: Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU (1999), *Kiralık Konak*, 20. baskı, İletişim Yay., İstanbul.
- KK: Fyodor Mihayloviç Dostoyevski (2009), *Karamazov Kardeşler* (I, II), (Çev. Ergin Altay), İletişim Yay., İstanbul.
- KKAM: Prof. Dr. Hayrettin KAHRAMAN, Prof.Dr. Ali ÖZEK, Prof.Dr. İbrahim Kafi DÖNMEZ, Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI, Prof.Dr. Sadrettin GÜMÜŞ ve Prof.Dr. Ali TURGUT (2003), *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara.
- MT: Reşat Nuri Güntekin (1998), *Miskinler Tekkesi*, İnkılâp Yay., İstanbul.
- YD: Reşat Nuri Güntekin (1986), *Yaprak Dökümü*, İnkılâp Yay., İstanbul.

KAYNAKÇA

- BANGUOĞLU, Tahsin (2011), *Türkçenin Grameri*, 9. baskı, TDK Yay., Ankara.
- BOZ, Erdoğan (2007), “Adın Yükleme (Nesne) Durumu ve Tümceenin Nesne Ögesi Üzerine”, *Turkish Studies /Türkoloji Araştırmaları Dergisi* 2(2), s. 102-108.
- BURAN, Ahmet (2011), “Türkçede İsim Çekim Ekleri”, *Türk Gramerinin Sorunları (Bildiriler)*, s. 375-389, TDK Yay., Ankara.
- CEMİLOĞLU, İsmet (2000), “Nesne Kavramı Üzerine”, *Milli Eğitim Dergisi*, s. 148.
- ÇERNOV, P.V. (1995), *Spravočnik po Grammatike Arabškogo Literaturnogo Yazıka*, (Editörü: V.S.Morozova), s. 80-95, RAN “Vostoçnaya Literatura” Yay., Moskova.
- DENY, Jean (1941), *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)*, (Çev. Ali Ulvi Elöve), Maarif Vekâleti, İstanbul.
- DOĞAN, Nuh (2010), “Türkçede Nesneyi Belirleme Sorunu”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research* 3 (10).
- ERGİN, Muharrem (1984), *Türk Dil Bilgisi*, 11. baskı, Boğaziçi Yay., İstanbul.
- FİNKELBERG, N.D (2004), *Arabşkiy yazık/Kurs Teorii Perevoda*, s. 64-65, “Vostok”-“Zapad” Yay., Moskova.
- GENİŞ, Eyüp (2013), *Словарь турецких глаголов и управление глаголов в турецком языке - падежи существительных, стоящих при глаголах - учебник грамматики*. Librokom yay., Moskova.
- İŞLER, Emrullah - İbrahim ÖZBAY (2011), *Türkçe-Arapça Kapsamlı Sözlük*, 3.baskı, Fecr Yay., Ankara.
- KALKAN, Uğur (2006), *Türkiye Türkçesinde Hal (Durum) Kavramı ve Hal (Durum) Eklerinin İşlevleri*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- KARAHAN, Leylâ (1997), “Fiil-Tamlayıcı İlişkisi Üzerine”, *Türk Dili*, 549: 209-213, TDK Yay., Ankara.
- KARAHAN, Leylâ (1999), "Yükleme (Accusative) ve İlgi (Genetive)

Hali Ekieri Üzerine Bazı Düşünceler", 3. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı - 1996*, 605-611, TDK Yay., Ankara.

KAHRAMAN, Tahir (1996), *Çağdaş Türkiye Türkçesindeki Fiillerin Durum Ekli Tamlayıcıları*, Filiz Yay., Ankara.

KAHRAMAN, Tahir (2011), "Çağdaş Türkiye Türkçesinde Ad Çekimi Eklerinin Kullanım Özellikleri ve İşlevleri", *Türk Gramerinin Sorunları (Bildiriler)*, s. 390-409, TDK Yay., Ankara.

ÖZKAN, Mustafa (1997), "Türkiye Türkçesi'nin Ana Hatları", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XXIII (1981: 175-202) / Prof.Dr. Faruk Kadri Tümurtaş Makaleler (Dil ve Edebiyat İncelemeleri)*, TDK Yay., Ankara.

ÖZTÜRK, Jale (2008), "Türkçede Çift Geçişli Fiiller", *Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, Journal of Turkish World Studies, VIII (1)*, s. 63-170

SARICA, Bedri (2006), "Türkçe'de -E /- İ Durum Eklerinin Karışması Sorunu", *İlmi Araştırmalar Dil ve Edebiyat İncelemeleri Dergisi*, 22, s. 205-218, Kitapyurdu Yay.

SARIGÖZ, Olga (2006), *Grammatika Turetskogo Yazıka v tablitsah dlya naçinayuşih (Yeni Başlayanlar İçin Tablo Hâlinde Türk Dilinin Grameri)*, Novoe Znanie Yay., Kazan.

SİNANOĞLU, Samim (1960), "Yöneliş Dönüşümlü Ad", *Türk Dili*, 103, s. 337-339, TDK Yay., Ankara.

SULTANZADE, Vügar (2012), "The Syntactic Valency of Some Verbs in The Book of Dede Korkut: Diachronic Differences", *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, s. 223-244.

TANÇ, Mustafa (2006), "Eski Türkçe Yönelme Durumu Ekinin Günümüz Kıpçak Grubu Türk Lehçelerindeki Yansımaları", *A.Ü. Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* 30, s. 23-37, Erzurum.

UÇAR, İlyas (2011), "Arapça Dersleri-Harf-i Cerler" (<http://www.ilyasucar.com/arapca-ogreniyorum/1177-arapca-dersler-harf-cerler.html> [Erişim: 07.04.2014])

UĞURLU, M. (2001), "Türk Lehçelerinin Aktarımında Valenz Sözlüklerinin Önemi", *Doğu Akdeniz Üniversitesi, Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildirileri* [Yayımlayan: Nurettin Demir-Emine Yılmaz], s. 197-206, Gazimağusa.

ÜSTÜNOVA, Kerime (2007), "Yalın Durumu Karmaşası", *Turkish Stu-*

dies/ Türkoloji Araştırmaları Dergisi 2 (2), s. 736-748.

YAŞAR, Ahmet (1996), *Arapça'nın Temel Kuralları* (اللغة العربية الأساسية) (Sarf-Nahiv), 2. basım, Anadolu Yay., İzmir.

ابن تيمية, أحمد بن عبدالحليم (1398هـ) مجموع فتاوى شيخ الإسلام ابن تيمية, المترجم: عبدالرحمن بن محمد بن قاسم, الطبعة: الأولى (İbn Teymiyye, Ahmed bin Abdul Halim (1398 H) Mecmu' Fetavi Şeyhül-İslam İbn Teymiyye, Mütercim: Abdurrahman bin Muhammad bin Kasım, 1. baskı)

الألباني, محمد ناصر الدين (1412هـ), أحكام الجنائز وبدعها, الناشر: مكتبة المعارف, الطبعة: الأولى (El Albani, Muhammad Nasiruddin (1412 H), Ehkâmü'l-Cenaiz ve Bida'uha, Mektebetü'l-Maarif, 1. baskı)

العسقلاني, أحمد بن علي بن حجر (1417هـ) التلخيص الحبير في تخريج أحاديث الرافعي الكبير, الناشر: مكتبة نزار مصطفى الباز, الطبعة: الأولى (El-Askalani, Ahmad bin Ali bin Hacar (1417 H) Et-Talhis El-Habir fi Tahric El-Rafi' El-Kabir, Mektebetü Nazar Mustafa Elbaz, 1. baskı)

الطبراني, سليمان بن أحمد (1415هـ) المعجم الأوسط للطبراني, المترجم: طارق بن عوض الله - محسن الحسيني, الناشر: دار الحرمين - القاهرة - الطبعة: الأولى (El Tabarani, Süleyman bin Ahmad (1415 H) El Mu'camü'l Evsat Lit-Tabarani, Mütercim: Tarık bin Avad Allah - Muhsin El-Hüseyni, Darü'l-Haremeyn, Kahire, 1. baskı)

ابن قيم الجوزية, شمس الدين (1999) كتاب الروح, المحقق: محمد محمد تامر, الناشر: دار الفجر للتراث - القاهرة - الطبعة: الأولى (İbnü Kayyim El Cevziye, Şemseddin (1999) Kitab-I Ruh, Muhakkik: Muhammad Muhammad Tamir, Darü'l Fecr Lit-Turas, Kahire, 1. baskı)

الهيثمي, علي بن أبي بكر (1406هـ) مجمع الزوائد ومنبع الفوائد, الناشر: مؤسسة المعارف (El-Heysemi, Ali bin Ebi Bekir (1406 H) Mecma'u Ez-Zevaid ve Menba'u El-Fevaid, Müessesetü'l Maarif)

ابن الجوزي, عبدالرحمن بن علي, العلل المتناهية في الأحاديث الواهية, الناشر: إدارة ترجمان السنة - باكستان - El-ilalü El-Mütanahiye fi El-Ahadis El-Vahiye, İdaretü Tercüman Es-Sünne, Pakistan)

زيد, مسعود, **المجروبات**, (Ziyad, Mesud, El-Mecrurât) <http://www.drmosad.com/index54.htm> [Erişim: 07.04.2014]

العناتي, جهاد محمد وآخرين (2013), الرياضيات, الجزء الثاني, الصف السابع, الناشر: وزارة التربية والتعليم, الأردن, (2013) (El-Anati, Cihad Muhammad vb. (2013) Er-Riyadiyyat, El Cüz Es-Sâni, Es-Saffü Es-Sâbi', Vezaretü'l Terbiye ve Et-Ta'lim, El-Ürdün)